

2. EU's Foreign, Security and Defence Policy after the Russian invasion of Ukraine: Speech by High Representative / Vice-President Josep Borrell at the EP plenary. *The Diplomatic Service of the European Union*. 07.06.2022. URL: https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu's-foreign-security-and-defence-policy-after-russian-invasion-ukraine-speech-high_en

3. Кобець Ю., Голуб'як Н. Оборонна та безпекова політика Європейського Союзу: суперечності трансформації. *Науково-теоретичний альманах Грани*. № 26(5). Жовтень 2023. С. 19–25. DOI: 10.15421/172396.

4. Миротворча місія: чи готова Європа відправити війська в Україну. *АРМІЯ inform*. 17.02.2025. URL: <https://armyinform.com.ua/2025/02/17/myrotvorcha-misiya-chy-gotova-yevropa-vidpravtyty-vijska-v-ukrayinu/>

5. Пикало О. Велика Британія, Німеччина, Франція та інші країни Європи готові відправити війська в Україну як гарантію миру. *Forbes*. 26.02.2025. URL: <https://forbes.ua/news/britaniya-frn-frantsiya-ta-nizka-evropeyskikh-derzhav-vislovili-gotovnist-vidpraviti-viyska-v-ukrainu-yak-garantiyu-miru-bloomberg-26022025-27535>

6. Poland pushes for 5 % GDP defense spending to strengthen NATO. *The Eastern Herald*. 18.01.2025. URL: <https://easternherald.com/2025/01/18/poland-5-percent-defense-spending-2026/>

7. Крутякова Т. Мюнхенська конференція, день 3: головні події та заяви. *Telegraf*. 14.02.2025. URL: <https://news.telegraf.com.ua/ukr/ukraina/2025-02-14/5898107-myunkhenskaya-konferentsiya-glavnye-zayavleniya-zelenskogo-partnerov-i-predstavitelya-trampa>

8. Трансформація політики безпеки ЄС: збільшення автономії чи збереження пріоритету НАТО? *Аналітичний центр ADASTRA*. 12.01.2022. URL: <https://adastra.org.ua/blog/transformaciya-politiki-bezpeki-yes-zbilshennya-avtonomiyi-chi-zberezhennya-prioritetu-nato>

9. Кричковська У. Чехія та Словаччина дистанціюються від ідеї відправки миротворців в Україну. *Європейська Правда*. 19.02.2025. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2025/02/19/7205355/>

10. Упродовж наступних 10 років ЄС має інвестувати 500 млрд євро в оборонний сектор. *Служба зовнішньої розвідки України*. 04.02.2025. URL: szru.gov.ua/news-media/news/uprodovzh-nastupnykh-10-rokiv-ies-maie-investuvaty-500-mlrd-ievro-v-oboronnyi-sektor

11. Оцоколін В. ЄС розглядає заморожені російські активи, як власний важіль впливу на РФ. *LIGA ZAKON*. 27.02.2025. URL: https://biz.ligazakon.net/news/234396_s-rozglyada-zamorozhen-rosysk-aktiv-yak-vlasniy-vazhl-vplivu-na-rf

12. Недашківський В. Скільки допомоги отримала Україна від США й інших союзників. *БІЗНЕС ЦЕНЗОР*. 25.02.2025. URL: <https://ampbiz.censor.net/resonance/3537928/chy-diyis-po-ssha-nadaly-ukrayini-350-500-milyardiv>

13. Франція у 2024 році досягне витрат на оборону на рівні 2 % ВВП. *Європейська Правда*. 15.02.2024. URL: <https://www.eurointegration.com.ua/news/2024/02/15/7179678/>

14. «Шок і приниження». Що сказав віцепрезидент США у Мюнхені і чому така реакція. *BBC News Україна*. 14.02.2025. URL: <https://www.bbc.com/ukrainian/articles/crm7yr8dewno>

Гутнік Катерина

Донецький національний університет імені Василя Стуса

БЛОКУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ МЕРЕЖ ЯК ІНСТРУМЕНТ КОНТРОЛЮ ІНФОРМАЦІЙНОГО ПОЛЯ АВТОРИТАРНИМИ РЕЖИМАМИ

Ключові слова: Блокування соціальних мереж, авторитарні режими, контроль інформації.

Keywords: Blocking social networks, authoritarian regimes, information control.

У сучасному світі соціальні мережі стали невід'ємним складником повсякденного життя. Однак вони використовуються не тільки як інструмент м'якої сили, а й як засоби контролю та обмеження. Існує багато прикладів того, як дер-

жави та корпорації можуть маніпулювати алгоритмами, блокувати контент, впливати на інформаційний простір, водночас формуючи вигідний для себе наратив. Це створює логічне запитання: з якою метою вони вдаються до таких методів?

Блокування соціальних мереж є поширеним інструментом, який використовується авторитарними режимами для контролю інформації, придушення інакомислення, обмеження поширення інформації про ті чи інші події, які можуть зашкодити репутації чинної влади, та обмеження свободи слова. Також соціальні мережі можуть блокуватися через можливу загрозу для національної безпеки. Для глибшого розуміння цього явища доцільно розглянути конкретні приклади таких дій, реакцію на них та які наслідки вони мають для суспільства.

Яскравим прикладом таких дій є «Арабська весна». Учасники цих протестів використовували соціальні мережі Facebook, Twitter та YouTube для координації протестувальників, організації протестів, мобілізації населення, а також оприлюднювали жорстокі дії влади проти мирних демонстрантів, привертаючи в такий спосіб міжнародну увагу до подій. Однак блокування соцмереж викликало обурення і не змогло повністю зупинити протести, а навпаки, призвело до збільшення використання анонімних мереж для поширення інформації. Варто зазначити, що опісля такого обурення владні верхівки арабських держав врахували допущені помилки та перейшли від заборонних методів (блокування соцмереж та відключення доступу до інтернету) до їх моніторингу і контролю, що дало змогу швидко й адекватно реагувати на інформаційні «вкиди» та протестні заклики [2].

Блокування інформації в глобальній мережі Інтернет може відбуватись декількома шляхами. Наприклад, у КНР блокуються не лише окремі пости з неприйнятною інформацією: під блок підпадають одразу цілі платформи та вебсайти, тобто їх цензура працює у реальному часі, підчищаючи інформацію в онлайн-обговореннях [3; 4]. У РФ ситуація інакша: вони рідше блокують платформи, а більше покладаються на «охолоджуючий ефект» з метою створення культури майбутнього самопридушення поширення інформації [3].

У Північній Кореї блокування інтернету є одним із найбільш радикальних проявів інформаційної ізоляції, де доступ до глобальної мережі фактично відсутній для більшості населення, а замість нього функціонує внутрішня система Kwangmyong – закритий інтернет, що містить лише схвалений державою контент. Цей підхід дає змогу режиму Кім Чен Ина повністю контролювати інформаційні потоки, запобігаючи впливу зовнішніх ідей та зберігаючи ідеологічну монополію, що є критично важливим для підтримки тоталітарної влади [1].

У висновку можна сказати, що блокування соціальних мереж є ефективним інструментом авторитарних режимів для контролю інформації та придушення інакомислення, однак його результативність варіюється залежно від методів реалізації та реакції суспільства. Від радикальної ізоляції, як у Китаї та Північній Кореї, до психологічного тиску в РФ, ці стратегії демонструють спроби зберегти владну монополію, але стикаються з обмеженнями через технологічні обхідні шляхи та суспільний спротив. Отже, хоча блокування може тимчасово зміцнити контроль, його довготривала ефективність у цифрову епоху перебуває під питанням.

Джерела та література

1. Бліхар М. М., Нарбут І. Правові особливості доступу до інформації та захисту прав у мережі інтернет. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Право*. 2023. Том 2, № 79. DOI: 10.24144/2307–3322.2023.79.2.3. URL: <https://surl.li/oewmmh>
2. Остапчук А. М., Пасічний Р. Я. Роль соціальних мереж в організації «Арабської весни». *75-а Студентська науково-технічна конференція: збірник тез доповідей*. Львів: Вид. НУ «ЛП», 2017. С. 333–336. URL: <https://nakkkim.edu.ua/images/Instytutu/nauka/vydannia/Humanitarian-Studios-NAMSCA-2017.pdf#page=333>
3. Why China's Internet Censorship Model Will Prevail Over Russia's. *CFR*. December 2017. URL: <https://www.cfr.org/blog/why-chinas-internet-censorship-model-will-prevail-over-russias>
4. When is the Internet Not the Internet? *Internet Society*. 01.12.2023. URL: <https://surl.gd/teaybr>

Федорчук Вадим

Донецький національний університет імені Василя Стуса

БЕЗПЕКОВИЙ ВИМІР ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ДЕМОГРАФІЧНОЇ КРИЗИ

Ключові слова: демографічна криза, старіння населення, низька народжуваність, соціально-економічна стабільність.

Keywords: demographic crisis, aging population, low birth rate, socio-economic stability.

Ще в 1798 р. Томас Мальтус, англійський економіст і демограф, у своїй праці «Досвід про закон народонаселення» стверджував, що населення зростає в геометричній прогресії, тоді як ресурси – лише в арифметичній [6, с. 9]. Це повинно було призвести до катастрофічних наслідків, але з часів життя дослідника населення Землі зросло у 8 разів і постала інша проблема: чимало держав стикаються з низькою народжуваністю та страждають від депопуляції. Це окреслює для людства діаметрально протилежну загрозу – зникнення.

Метою цього дослідження є визначення основних безпекових загроз демографічної кризи в Європі та розгляд стратегій боротьби з нею. Дослідження базується на кількісно-статистичному підході.

Найгостріше ця проблема постала для Європи. Ще на початку 1990-х рр. країни Східної Європи відчули різке скорочення населення, а ближче до 2010-х рр. і в високорозвинених країнах Західної Європи народжуваність впала нижче необхідного рівня відтворення. Варто зазначити, що населення країни є фундаментом суспільної стабільності, основним джерелом трудових ресурсів, споживачем і носієм економічних відносин. Демографічні зміни впливають на розвиток трудового потенціалу, що визначає рівень національного доходу.

Старіння населення теж є надзвичайно небезпечним трендом, хоча зростання тривалості життя свідчить про його високу якість. Згідно з даними Євростату, частка людей, старших за 64 роки, продовжує зростати. За останні 10 років їх кількість зросла з 18,7 % до 21,6 % [3]. Старіння населення передбачає додаткові потреби, зокрема необхідність адаптації робочих місць, систем соціального забезпечення та охорони здоров'я, щоб забезпечити зростаючий попит на доступну та якісну медичну допомогу і довготривалий догляд. Відповідно: демографічна криза загрожує економічній безпеці скороченням робочої сили, що послаб-